

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

**ÇIRAKLIK VE YAYGIN EĞİTİM GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ**

EL DOKUMA ALANI

KALFALIK

ÇERÇEVE ÖĞRETİM PROGRAMI

**2006
ANKARA**

EL DOKUMA ALANI ÇERÇEVE ÖĞRETİM PROGRAMI

El dokuma sanatlarından olan kirkitli dokumalar; atkı - ilme veya desen ipliklerinin çözgü ipleri arasından, ağaçtan veya demirden yapılmış "kirkit" adı verilen alet ile vurularak sıkıştırılmasıyla yapılan el dokumalarına verilen addır.

Kirkitli dokumalar; kilim, cicim, zili(sili), sumak, halı olarak sınıflandırılmaktadır. Kirkitli dokuma ürünleri, tarihi ve kültürel zenginliklerden olup geleneksel yaşamımızdan günümüze değin günlük hayatımızda her zaman kullanılmaktadır. Özellikle de hem kendi ülkemizde hem de dünyada yaşam kültürüne zenginlik katan değerlerdendir.

Ülkemizin ve Türk dünyasının birçok yerinde yapılan kirkitli dokumalar, halkın kendi öz yaşam veya kültür biçimlerine bağlı olarak yaptığı ürünler o bölgenin ve yapanların hayal dünyalarını ve yaşam zenginliklerini yansıtmaktadır. Bu zenginlik, tarih içerisinde birçok ülke tarafından da sevilmiş ve kabul edilerek onların yaşam kültürlerinin bir parçası olmuştur. O ülkeler de bu sanatı kendi kültürlerince yorumlayarak üretimler yapmışlardır.

Üretilen kirkitli dokuma ürünleri günümüzde hem yurt içinde hem de yurt dışında tercih edilerek satın alınmakta ve bu konu dünyada ticari anlamda da önemli bir sektör olarak kendini devam ettirmektedir.

El dokuma alanı "Kirkitli Dokuma" dalı eğitim programı hazırlanırken sektördeki iş gücü istihdamı ile nitelikli eleman ihtiyacı göz önünde bulundurulmuştur. El dokuma sektörünün günümüzdeki durumu ile sektörde yer alan firmaların ve işletmelerin beklentileri dikkate alınarak, alana ait program çalışmaları yapılmıştır.

El Dokuma Alanı Programı'ndaki 3. seviyede;

1. Kirkitli Dokuma mesleği yer almaktadır.

Sektör tarama ve inceleme çalışmaları sonucunda bu alanda faaliyet gösteren meslekler saptanmış ve bu meslekler, üçüncü seviye meslek gruplarına ayrılmıştır. Sektörde çalışan kişilerin görüş ve önerilerinden yola çıkılarak mesleklere özgü yeterlikler ayrıntılı olarak çıkarılmıştır. Mesleklere ilişkin olarak belirlenen bu yeterlikler, hazırlanacak olan öğretim programları ve modüllerin temel dayanağını ve içeriğini oluşturacaktır.

Öğretim programlarının ve modüllerin hazırlanmasının her aşamasında, iş hayatının iş gücüne dönük ihtiyaçlarının tüm yönleriyle dikkate alınması amacıyla sektörel kuruluşlarla karşılıklı görüş alışverişi ve iş birliği gerçekleştirilmiştir.

Bu doğrultuda El Dokuma Alanı ve altında yer alan mesleklerde uluslararası ve ulusal düzeyde standartlara uygun, her yaşta ve düzeyde bireye eğitim olanağı sağlayan programları hazırlamak hedeflenmiştir.

ALAN ÖĞRETİM PROGRAMI

SEKTÖR	El Dokuma
ALAN	El Dokuma
ALANIN TANIMI	El Dokuma Alanı altında yer alan dallar/mesleklere yönelik eğitim ve öğretim verilen alandır.
ALANIN AMACI	El Dokuma Alanı altında yer alan mesleklerde; sektörün ihtiyaçları ve bilimsel-teknolojik gelişmeler doğrultusunda gerekli olan mesleki yeterlikleri kazanmış nitelikli meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.
DAL/MESLEK PROGRAMLARI TANIMLARI VE AMAÇLARI	1.KIRKITLI DOKUMA TANIMI: Kirkitli Dokuma meslek elemanının sahip olduğu yeterlikleri kazandırmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır. AMACI: El Dokuma Alanı altında, Kirkitli Dokuma mesleğinin yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmektir.
GİRİŞ KOŞULLARI	1. El Dokuma Alanı altında yer alan mesleklerin gerektirdiği işleri yapacak ruhsal ve bedensel engeli bulunmamak 2. İlköğretim mezunu olmak 3. Alan altındaki dalların birinde faaliyet gösteren bir iş yeri ile sözleşme yapmış olmak
İSTİHDAM ALANLARI	El Dokuma Alanından mezun olan öğrenciler, seçtikleri dal/meslekte kazandıkları yeterlikler doğrultusunda El Dokuma sektöründe; 1. Halı, Kilim vb. ürünleri üreten fabrikalarda, 2. Halı, Kilim vb. ürünleri üreten atölyelerde, 3. Halı, Kilim vb. ürünleri satan ve tamirini yapan işyerlerinde çalışabilirler.
EĞİTİM-ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	1. Meslek liseleri, mesleki eğitim merkezleri ve halk eğitim merkezlerinde eğitim verilmektedir. 2. Programın uygulanabilmesi için El Dokuma Alanı standart donanımları ve mesleklerin gerektirdiği ekipmanlar sağlanmalıdır.
EĞİTİMCİLER	Öğretmenler: Programın uygulanmasında El Dokuma Alanının da lisans mezunu ve sektör deneyimi olan alan öğretmenleri görev almalıdır. Diğer eğitimciler: Programın uygulanmasında El Dokuma Alanı'nda sektör deneyimi olan usta öğretici, teknisyen ve meslek elamanlarından yararlanılabilir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Çeşitli ölçme araçları kullanılarak öğrencilerin; 1. Dersin altındaki modüllerin sonunda kazandığı yeterlikler ölçülecektir. 2. Dersin sonunda modüller ile kazandıkları bilgi, beceri ve tavırları ölçülecektir. 3. Ölçme sonuçları dönem ve yıl sonunda değerlendirilecektir. 4. Okulda, işletmede ve kendi kendilerine yaptıkları tüm öğrenim faaliyetleri değerlendirilecektir.
BELGELENDİRME	Seçtiği dalın/mesleğin yeterliklerini kazanan öğrenci, kalfalık belgesi alabilecektir.
YATAY VE DİKEY GEÇİŞLER	Alanda mesleklere yönelik geniş tabanlı yeterlikler kazandırmak hedeflenmiştir. 1. Alanında kalfalık belgesi alan öğrencilerin açık liseye ve açık meslek lisesine geçişlerinde almış oldukları dersler değerlendirilir. 2. Alanda eğitimini tamamlayarak kalfalık belgesi alan öğrenci El Dokuma Alanı'ndaki dallarda ustalık belgesi için gerekli olan ustalık eğitimine devam edebilir. 3. El Dokuma Alanı'nda eğitim alan veya mezun olan öğrenci, gerekli modülleri tamamlayarak dallar/meslekler arasında geçiş yapabilir.
EĞİTİM SÜRESİ	1. Alan programının kalfalık dönemi toplam eğitim süresi 2 öğretim yılı (4 dönem) olarak planlanmıştır. 2. Eğitim süresinin okul, işletme ve bireysel öğrenme için ayrılmış dağılımı, El Dokuma Alanı Haftalık Ders Çizelgesi, dersler ve modüller ile ilgili açıklamalarda belirtildiği gibi uygulanır.
ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ	Modüler öğretime yönelik olarak bireysel öğrenme yöntem ve teknikleri uygulanır. 1. Öğretmenler öğrencilere rehberlik eder. 2. Öğrenciler kendi kendine öğrenmeye teşvik edilir. 3. Öğrencilerin aktif olması sağlanır. 4. Öğrenciler araştırmaya yönlendirilir. 5. Öğrenciler kendi kendilerini değerlendirebilir. 6. Öğrencilere yeterlik kazandırmaya yönelik yöntem ve teknikler uygulanır.
İŞ BİRLİĞİ YAPILACAK KURUM VE KURULUŞLAR	Öğrenciler; programın gerektirdiği öğretim faaliyetleri, istihdam olanakları ve girişimcilik konularında; çevredeki üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, üretim tesisleri ve meslek elemanları ile iş birliği yapılarak yönlendirilir.
ÖĞRENCİ KAZANIMLARI	Programın sonunda seçtiği dala/mesleğe yönelik olarak öğrenci; 1. Tüm alanlardaki ortak temel, bilgi ve becerileri kazanabilecektir. 2. El Dokuma Alanı'nın temel yeterliklerine sahip olabilecektir. 3. Dalın / mesleğin gerektirdiği görev ve işleri yapabilecektir. 4. Dalın / mesleğin gerektirdiği özel mesleki yeterlikleri kazanabilecektir.
EĞİTİM ÖĞRETİM FAALİYETLERİ	El Dokuma Alanı Haftalık Ders Çizelgesi'nde yer alan dersler ve bu derslerin altındaki modüllerin içeriğindeki eğitim öğretim uygulamaları yapılır.

EL DOKUMA ALANI
(Kirkitli Dokuma Dalı)
ÇIRAKLIK DÖNEMİ HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ
(EN AZ İLKÖĞRETİM MEZUNLARI İÇİN)

DERSLER		1. DÖNEM	2. DÖNEM	3. DÖNEM	4. DÖNEM	TOPLAM DERS SAATİ
GENEL BİLGİ DERSLERİ						
TÜRKÇE		2	2	-	-	64
MATEMATİK VE MESLEK MATEMATİĞİ		2	2	-	-	64
İŞLETME BİLGİSİ VE TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ		-	-	2	-	32
DİN KÜLTÜRÜ VE MESLEK AHLAKI		-	-	-	1	16
MESLEKİ BİLGİSAYAR		-	-	-	1	16
GENEL BİLGİ DERSLERİ TOPLAMI		4	4	2	2	192
DAL MESLEK DERSLERİ						
EL DOKUMA	Ortak Beceri	2	-	-	-	32
	Teknik Resim	2	-	-	-	32
	Kirkitli Dokumaya Hazırlık	2	2	-	-	64
	Kilim	-	4	-	-	64
	Cicim ve Zili	-	-	2	2	64
	Sumak	-	-	2	2	64
	Halı	-	-	4	4	128
MESLEK DERSLERİ TOPLAMI		6	6	8	8	448
GENEL TOPLAM		10	10	10	10	640
İŞLETMEDE MESLEKİ EĞİTİM		200 iş günü		200 iş günü		3200

EL DOKUMA ALANI
(Kirkitli Dokuma Dalı)
ÇIRAKLIK DÖNEMİ HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ
(EN AZ ORTAÖĞRETİM KURUMU MEZUNLARI İÇİN)

DERSLER		1. DÖNEM	2. DÖNEM	TOPLAM DERS SAATİ
EL DOKUMA	Ortak Beceri	2	-	32
	Teknik Resim	2	-	32
	Kirkitli Dokumaya Hazırlık	2	2	64
	Kilim	2	2	64
	Cicim ve Zili	2	-	32
	Sumak	-	2	32
	Halı	-	4	64
GENEL TOPLAM		10	10	320
İŞLETMEDE MESLEKİ EĞİTİM		200 iş günü		1600

EL DOKUMA ALANI ÇERÇEVE ÖĞRETİM PROGRAMI UYGULAMALARINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Öğrenciler, her dönem görmüş olduğu meslek dersleri altındaki modüllerin teorik eğitimlerini okul ortamında; pratik (beceri) eğitimini ise sözleşme yapmış oldukları işletmelerde her yıl için en az 200 iş günü olmak kaydıyla tamamlayacaklardır.

Her ders içinde yer alan modüllerin süreleri o modülün okul ortamı ve işletmede uygulanacak toplam süresini belirtmektedir. Okul ortamında modüllere ayrılacak süreler haftalık ders çizelgesindeki toplam ders saati dikkate alınarak zümre kararıyla belirlenir.

İşletmelerde beceri eğitiminin içeriği her yıl görmüş oldukları modüllerin içinde yer alan uygulama konularına paralel olacaktır. Bu dersin içeriği sektör temsilcileri, okuldaki program koordinatörleri, değişim önderleri ve alan öğretmenlerinin kararı ile planlanarak uygulanır.

Mezun olan öğrenci, öğrenimi sırasında seçtiği dalda/meslekte kalfalık belgesi almaya hak kazanır.

Öğrencilerin alan ve dal seçimlerinde bölgesel istihdam olanakları dikkate alınır. Tüm eğitim ve öğretim aktivitelerinde, öğrencilerin başarısını artıracak bireysel öğretim yöntem ve teknikleri uygulanmalıdır.

EL DOKUMA ALANI ÇERÇEVE ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN DERSLER ORTAK GENEL KÜLTÜR DERSLERİ

Talim ve Terbiye Kurulunun belirlemiş olduğu dersler, ders saatleri ve programları uygulanır.

ORTAK DERSLER

Bütün alanlarda ortak okutulacak dersler; üretken, bilim ve teknoloji üretimine yatkın, beceri düzeyi yüksek iş gücü yetiştirilmesi, öğrencilerin ilgi ve yönelimlerine uygun, meslek seçimlerinin yapılabilmesi, iyi ilişkiler kurabilme, işe uyum sağlayabilme yeterliği kazandırmayı amaçlayan derslerdir.

ORTAK BECERİ DERSİ

Öğrencilere yaşam boyu öğrenme ve kendini sürekli geliştirme konusunda gerekli temel bilgi ve becerilerin verildiği derstir.

Bu ders ile öğrenciye; tüm meslek elemanlarının sahip olması gereken düşünme, öğrenme, öz yönetim, takım çalışması ve demokratik vatandaşlık hakları ile ilgili becerileri kazandırma amaçlanmaktadır.

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Temel Beceriler	40/32	Düşünme, öğrenme ve öz yönetim becerileri kazanabilecektir.
Anahtar Beceriler	40/32	Takım çalışması ve demokratik vatandaşlık hakları ile ilgili becerileri kazanabilecektir.
Girişimcilik	40/32	İşletme, finansman, pazarlama, reklam, satış, iş hukuku, kariyer gelişimi ve iş kurma becerileri kazanabilecektir.
İş Güvenliği ve İşçi Sağlığı	40/32	İşçi sağlığı mevzuatına uyarak iş güvenliği önlemlerini alabilecektir.
Çevre Koruma	40/32	Çevre korumaya katkıda bulunabilecektir.

MESLEK/DAL DERSLERİ

El Dokuma Alanı'nda yer alan mesleklere özel ve mesleği destekleyici yeterlikleri kazandıracak meslek/dal dersleridir.

TEKNİK RESİM DERSİ

Geometrik çizimler ve görünüş çıkarma ile ilgili bilgi ve becerilerin verildiği derstir.

Bu ders ile öğrenciye, geometrik çizimler ve görünüş çıkarma çalışmalarını yapabilme yeterlikleri kazandırılacaktır.

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Geometrik Çizimler	40/32	Geometrik çizimleri teknik resim kurallarına göre yapabilecektir.
Görünüş Çıkarma	40/32	Görünüş ve kesit resimlerini teknik resim kurallarına göre çizebilecektir.

KİRKİTLİ DOKUMAYA HAZIRLIK DERSİ

Kirkitli dokuma öncesi hazırlıklarını yapabilme ile ilgili bilgili ve becerilerin verildiği derstir.

Bu ders ile öğrenciye, kirkitli dokuma öncesi hazırlıklarını yapabilme yeterlikleri kazandırılacaktır.

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Desen ve İp Hazırlığı	40/32	Desen ve ip hazırlığını isteğe göre yapabilecektir.
Tezgâh, Çözü ve Gücü Hazırlığı	40/32	Tezgâh, çözgü ve gücü hazırlığını tekniğine göre yapabilecektir.

KİLİM DERSİ

Kilim dokuyabilme yeterliklerini kazandırmaya yönelik bilgi ve becerilerin verildiği derstir.

Bu ders ile öğrenciye, kilim dokuyabilme yeterlikleri kazandırılacaktır.

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Kilim Deseni	40/32	Kilim desenlerini özelliklerine göre hazırlayabilecektir.
Kilimde Çözgü ve Gücü	40/32	Talebe göre çözgü ve gücüyü kilim için hazırlayabilecektir.
Kilim Dokuma	40/32	Desene göre kilim dokuma işlemlerini yapabilecektir.

CİCİM VE ZİLİ DERSİ

Cicim ve zili dokuyabilme yeterliklerini kazandırmaya yönelik bilgili ve becerilerin verildiği derstir.

Bu ders ile öğrenciye, cicim ve zili dokuyabilme yeterlikleri kazandırılacaktır.

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Cicim ve Zili Deseni	40/32	Cicim ve zili desenlerini tekniğine göre yapabilecektir.
Cicim – Zili'de Çözgü ve Gücü	40/32	Çözgü ve gücüyü talebe göre cicim ve zili için hazırlayabilecektir.
Cicim ve Zili Dokuma	40/32	Cicim ve zili dokumayı talebe göre yapabilecektir.

SUMAK DERSİ

Sumak dokuyabilme yeterliklerini kazandırmaya yönelik bilgi ve becerilerin verildiği derstir.

Bu ders ile öğrenciye, sumak dokuyabilme yeterlikleri kazandırılacaktır.

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Sumak Deseni	40/32	Sumak desenlerini tekniğine göre hazırlayabilecektir.
Sumak Dokuma'da Çözü ve Gücü	40/32	Çözü ve gücü talebe göre sumak dokuma için hazırlayabilecektir.
Sumak Dokuma	40/32	Sumak dokumayı talebe göre yapabilecektir.

HALI DERSİ

Halı dokuyabilme yeterliklerini kazandırmaya yönelik bilgi ve becerilerin verildiği derstir.

Bu ders ile öğrenciye, halı dokuyabilme yeterlikleri kazandırılacaktır.

Dersin Modülleri	Süre	Kazandırılan Yeterlikler
Halı Deseni	40/32	Halı desenlerini özelliklerine göre hazırlayabilecektir.
Halıda Çözü	40/32	Talebe göre çözü halı için hazırlayabilecektir.
Halıyı Dokumaya Hazırlama	40/32	Halıyı tekniğine göre dokumaya hazırlayabilecektir.
Halı Dokuma	40/32	Desene göre halı dokuma işlemlerini yapabilecektir.

İŞLETMELERDE MESLEKİ EĞİTİM

İşletmelerde mesleki eğitimin içeriğini her okul, her dönem dala/mesleğe ait görmüş oldukları modüllerin içeriğinde yer alan uygulama konularına paralel oluşturur. Ders içeriği; sektör temsilcileri, okuldaki program koordinatörleri, değişim önderleri ve alan öğretmenlerinin kararı ile planlanarak uygulanır.